

БРАТСЬКІ ШКОЛИ, ШПИТАЛІ ТА РОЗВИТОК ЛІКУВАЛЬНОЇ СПРАВИ В ЗАХІДНИХ ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ

Присяжнюк В.Я.

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, Вул.. Пекарська 50, м. Львів 79010, Vasyl._prysyazhnyuk@gmail.com

Документи свідчать, що на території України перші знання з медицини зародилися ще у глибоку давнину – в часи Трипільської культури, пізніше – Скіфії. Одним з перших написав великий трактат з медицини знаменитий лікар Царака. У часи Київської Русі у письмових джерелах – літописах, церковних документах – є відомості про будову органів і організму людей, тварин, розвиток медицини, основою якої була народна медицина.

Архівні документи свідчать, що на території західних областей України лікувальна справа почала виявлятися в діяннях безіменних лікарів – подвижників шпиталів Львівського Успенського Ставропігійського братства, святого Духа і святого Лазаря, що несли спасіння і зцілення як людям, так і багатолікому царству тварин.

У підготовці лікарів і розвитку лікувальної справи значну роль відігравали братські школи і монастирські лікарні при церковних братствах. Львівська братська школа, заснована у 1585 р. братами Юрієм та Іваном Рогатинцями при Львівському братстві, яке збудувало Успенську церкву (вул.. Підвальна – Руська). У ній працювали відомі вчені Зизаній Л.; Борецький І.; Беринда П.; Косів С. Одним з перших українських докторів медицини був випускник Львівської братської школи Ляшковський П., який здобув докторську ступінь у Падуанському університеті.

Впродовж 15-16ст. Львів був ремісничим, освітнім та культурним центром України, завдяки тому, що розміщений на

перетині великих європейських торгівельних шляхів. У 1439 р. було організовано релігійно-просвітницьке товариство «Львівське братство», у 1444 р. була реорганізована латинська школа, в якій навчався видатний вчений, перший ректор – українець Болонського університету у 1481-1482 р.р. доктор медицини Юрій Котермак (Дрогобич). У 1460 р. у Львові вже існувала друкарня Дропана С., що друкувала біблії і книги, у 1572 р. Іван Федорович (Федоров) відновив у місті книгодрукування для забезпечення бібліями та книгами школи Львівського братства.

З часів князя Володислава Опольського у Львові діяла, починаючи із 1370р., міська лікарня при шпиталі св. Єлизавети, а перша міська аптека Клемента функціонувала впродовж 1391-1400р.р. У 1445р. аптекар Русин Василь прийняв міське громадянство на засадах магдебурзького права і офіційно в історії міста став первім аптекарем Львова. У 1467р. до Львова прибув лікар Сигізмунд, пізніше для лікаря встановлюють платну посаду, яку первім посів доктор медицини Гіспанус Є. (1551р.). У цей період діють шпиталі св. Духа, св. Лазаря, св. Онуфрія і св. Станіслава.

Таким чином, в західних областях України у 15-16ст. медична допомога надавалася переважно у монастирських лікарнях, у підготовці фахівців і розвитку лікувальної справи значну роль відігравали братські школи, випускники яких пізніше продовжували навчання на медичних факультетах університетів Європи, зокрема в Замойській академії.

Положення, сформовані в статутах Львівської, Луцької, Київської та інших братських шкіл, були підсумком певної життєвої практики. Вони містили нові, прогресивні принципи навчання і виховання молоді. Братські школи, зокрема Львівська, Луцька відіграли значну роль у розвитку медичної освіти та у підготовці фахівців лікувальної справи на території західної України.